

Agrosynergie

Groupement Européen d'Intérêt Economique

Σύμβαση n° 30-CE-0035027/00-37 πλαισίου
(πρόχειρη μετάφραση)

Αξιολόγηση της ΚΟΑ των φρούτων και λαχανικών

**Αξιολόγηση των μέτρων σχετικά με τα
εσπεριδοειδή**

Εκτελεστική περίληψη

October 2006

INCOFRUIT - (HELLAS)

ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΕΞΑΓΩΓΗΣ ,ΔΙΑΚΙΝΗΣΗΣ ΦΡΟΥΤΩΝ-ΛΑΧΑΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΧΥΜΩΝ

Οι ακόλουθες επιχειρήσεις, που αποτελούν **LE GEIE Agrosynergie**, εκτέλεσαν αυτήν την εργασία:

Consulenti per la Gestione Aziendale

COGEA S.p.A

Μέσω Po 9 - 00198 Ρώμη ITALIE
Τηλ. : + fax 39 6 853 73 518: + ταχυδρομείο
39 6 855 78 65: fantilici@cogea.it
Ισοτιμία Massimo CIARROCCA Reprisent

με τη βοήθεια από:

SPEED

30, Averof ST, 104 33 Athènes GRECE

και

UNIVERSITE POLYTECHNIQUE DE MADRITH.

Faculti: ETS des Ingineurs Agronomes de Μαδρίτη
E.T.S.I.A. Citi Universitaire, 28040 - Μαδρίτη
ΗΣΠΑΝΙΑ

OREADE-BRECHE Sarl

64 chemin del prat - 31320 Auzeville ΓΑΛΛΙΑ
Τηλ. : + fax 33 5 61 73 62 62: + ταχυδρομείο 33
5 61 73 62 90: t.clement@oreade-breche.fr

Αυτή η αξιολόγηση αποτελεί μέρος της αξιολόγησης της ΚΟΑ των φρούτων και των λαχανικών (F&V). Ο στόχος του είναι να παράσχει μια αξιολόγηση των επιδράσεων των κοινοτικών μέτρων σχετικά με τα μεταποιημένα εσπεριδοειδή ως αποτέλεσμα του κανονισμού (εc) n° 2202/96 του Συμβουλίου. Η αξιολόγηση καλύπτει την περίοδο 1993-2005. Αφορά όλα τα κράτη μέλη (Κ-Μ) που παράγουν τα εσπεριδοειδή, και in particular τα τρία κύρια παραγωγικά κράτη μέλη (Ισπανία, Ιταλία και Ελλάδα) και την Κύπρο ως νέο κράτος μέλος.

Ο τομέας μεταποίησης των εσπεριδοειδών

Η ευρωπαϊκή αγορά εσπεριδοειδών είναι έντονα προσανατολισμένη προς τη αγορά για νωπή καταάλωση (70 80% των όγκων). Τα φρούτα που επιλέγονται για την μεταποίηση σε χυμό είναι κυρίως φρούτα που έχουν αξιολογηθεί έξω μέσω καρπών μιας των ταξινομώντας διαδικασίας δηλ. κυρίως της δευτερης ποιότητας και μερικές φορές των φρούτων που προέρχονται από την υπερπαραγωγή. Τα φρούτα που επιλέγονται για την μεταποίηση αποτελούν συνήθως μόνο ένα πρόσθετο εισόδημα για τον παραγωγό.

Η επιφάνεια παραγωγής των εσπεριδοειδών έχει παραμείνει σχετικά σταθερή, κατά τη διάρκεια της περιόδου μελέτης, σε όλη την Ε.Ε (περίπου 580 000 εκτάρια). Η παραγωγή εμφανίζεται στα κράτη μέλη που τοποθετούνται στη μεσογειακή ζώνη και συγκεντρώνεται συχνά πολύ σε μερικές ζώνες (π.χ.: Το Comunidad Valenciana αντιπροσωπεύει σε 38% του του ευρωπαϊκού U.A.A. εσπεριδοειδών). Οι οπωρώνες πορτοκαλιών καλύπτουν σχεδόν το 54% της επιφάνειας, των μικρών εσπεριδοειδών το 32%, των λεμονιών το 14% και των γκρέιπφρουτ λιγότερο από 1%.

Στο βιομηχανικό επίπεδο, κάθε περιοχή έχει μια τοπική βιομηχανία μεταποίησης. Υπάρχουν δύο τύποι χυμών ως αποτέλεσμα της πρώτης επεξεργασίας: φυσικοί χυμοί (απλής εκθλιψης) και συμπυκνωμένοι χυμοί. Η κατανάλωση στην Ε.Ε, κατά ένα πολύ μεγάλο μέρος, καλύπτεται από τις εισαγωγές του χυμού (92% στο αντίτιμο νωπών καρπών). Οι εισαγόμενοι χυμοί αποτελούνται κυρίως από τους συμπυκνωμένους χυμούς. Εντούτοις, η κατανάλωση φυσικών χυμών συνεχώς αυξάνεται και αυτή η αύξηση είναι μεγαλύτερη απ'ό, τι για αυτήν των συμπυκνωμένων.

Σε παγκόσμια κλίμακα, η Βραζιλία και οι Ηνωμένες Πολιτείες είναι οι δύο κύριοι παραγωγοί, κυριαρχώντας κατά ένα μεγάλο μέρος στην διεθνή αγορά. Σε αντιδιαστολή με την Ε.Ε, οι αλυσίδες αγοράς εσπεριδοειδών τους είναι κυρίως προσανατολισμένες για την μεταποίηση, η οποία τους δίνει ένα ορισμένο ανταγωνιστικό πλεονέκτημα στον τομέα του χυμού.

Όσον αφορά τα εσπεριδοειδή σε τεμάχια στην Ε.Ε, η παραγωγή είναι για βιομηχανικούς λόγους, αλλά βρίσκεται σε κρίση λόγω του ανταγωνισμού από τα κινεζικά προϊόντα.

Το νομικό πλαίσιο

Ο κανονισμός (εc) n° 2601/69 του Συμβουλίου είχε καθορίσει μια ενίσχυση για την μεταποίηση των πορτοκαλιών σε χυμό, βασισμένη στη θέσπιση των συμβάσεων μεταξύ των μεταποιητών και των παραγωγών, και της εξασφάλισης μιας ελάχιστης τιμής για τον παραγωγό. Οι Tangerines, satsumas και οι κλημεντίνες ενσωματώθηκαν σε αυτό το μέτρο το 1989. Το 1996, ο κανονισμός (εc) n° 2200/96 του Συμβουλίου, έφερε μια σημαντική μεταρρύθμιση της ΚΟΑ που έδωσε, μεταξύ των άλλων, έναν κεντρικό ρόλο στις οργανώσεις παραγωγών (ΟΠ). Δύο άλλοι κανονισμοί του Συμβουλίου ανήκουν σε αυτήν την μεταρρύθμιση: ο Καν (εc) 2202/96 που αναδομεί το πρόγραμμα ενίσχυσης για τα μεταποιημένα εσπεριδοειδή, και ο Καν (εc) 2201/96 που αναθεωρεί το πρόγραμμα ενίσχυσης για την μεταποίηση άλλων προϊόντων και επίσης το εμπορικό καθεστώς με τρίτες χώρες.

Από το 1996, το πρόγραμμα ενίσχυσης για την μεταποίηση των εσπεριδοειδών έχει περιλάβει τα πορτοκάλια, τα λεμόνια, τα γκρέιπφρουτ, romelos, tangerines και τις κλημεντίνες που υποβάλλονται σε μεταποίηση σε χυμό, καθώς επίσης και τις κλημεντίνες και satsumas που προορίζονται για μεταποίηση σε τεμάχια . Έχει βασιστεί στα ακόλουθα στοιχεία:

- η αρχή μιας ενίσχυσης που δίνεται στους παραγωγούς των φρούτων που παραδίδουν για την μεταποίηση,
- η ενίσχυση παρέχεται στους παραγωγούς, μέσω της ΟΠ, που είναι το μόνο όργανο που έχει το δικαίωμα για να συνάψει συμβάσεις με τους μεταποιητές,
- το ποσό ενίσχυσης καθορίστηκε σε μια συγκεκριμένη κλίμακα το 1996 και έχει παραμείνει αμετάβλητο,
- ο μέγιστος επιλέξιμος όγκος για ενίσχυση (κατώφλια) για κάθε τύπο φρούτων καθιερώθηκε στο επίπεδο Ε.Ε,

- η υπέρβαση των κατωφλίων μεταποίησης οδηγεί στις ανάλογες μειώσεις της ενίσχυσης,
- τα φρούτα που παραδίδονται για μεταποίηση πρέπει να καλύπτουν τις καθορισμένες ελάχιστες ποιοτικές απαιτήσεις.

Λόγω της συχνής υπέρβασης των κατωφλίων στην ΕΕ για την πλειοψηφία των εσπεριδοειδών, μεταξύ 1996 και 2000, η μείωση της ενίσχυσης ήταν σημαντική (π.χ.: μέχρι 42% για τα πορτοκάλια και 44% για τα λεμόνια). Σε απάντηση στους φόβους για την υψηλή προσφυγή στις αποσύρσεις, η Ε.Κ αναθεώρησε αυτό το σύστημα της ενίσχυσης το 2000 από - **κανονισμός** (εε) n° 2699/00. Τα κατώφλια κάθε τύπου φρούτων αυξήθηκαν και κατανεμήθηκαν ανά κράτος μέλος (ΚΜ)

Επιπλέον, η ΚΟΑ ρυθμίζει επίσης το εμπόριο των μεταποιημένων προϊόντων εσπεριδοειδών με τρίτες χώρες. Οι εισαγωγές υπόκεινται στους δασμολογικούς συντελεστές σύμφωνα με το κοινό δασμολόγιο. Ορισμένες προνομιακές συμφωνίες και το γενικό σύστημα των προτιμήσεων μπορούν να τροποποιήσουν αυτούς τους όρους για μερικές χώρες. Για τα satsumas σε τεμάχια, ένα μέτρο προστασίας έχει ενεργοποιηθεί λόγω της διαταραχής που προκαλείται από τις τεράστιες εισαγωγές από την Κίνα. Τέλος, προκειμένου να διευκολυνθεί η εξαγωγή των κοινοτικών χυμών εσπεριδοειδών, η ΚΟΑ καθορίζει επιστροφές κατά την εξαγωγή.

Η μεθοδολογία αξιολόγησης και οι περιορισμοί του

Η μεθοδολογία αξιολόγησης που υιοθετήθηκε βασίστηκε στην ανάλυση των ιστορικών στατιστικών στοιχείων (EUROSTAT, Comext, τα δίκτυα δεδομένων αγροτικής λογιστικής (FADN), εθνικά στοιχεία, κ.λπ.), στα νομικά στοιχεία, καθώς επίσης και στην ανάλυση των ποιοτικών και ποσοτικών πληροφοριών που συλλέχθηκαν από τους ενδιαφερόμενους χειριστές: ΟΠ, μεταποιητές, εθνικά όργανα των κρατών μελών, της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, κ.λπ. Οι συνεντεύξεις με τους χειριστές βασίστηκαν σε ένα ημι-δομημένο ερωτηματολόγιο που προσαρμόστηκε στη φύση του συνομιλητή. Όπως τα στατιστικά στοιχεία εμφανίστηκαν να είναι είτε πολύ ανεπαρκή είτε μη διαθέσιμα σε διάφορους τομείς σχετικούς με την εφαρμογή της ενίσχυσης, οι εκτιμητές είχαν την προσφυγή στις έρευνές τους. Τα ερωτηματολόγια απευθύνθηκαν όλο σχετικοί ΡΟs και τους μεταποιητές με το σύστημα των επιχορηγήσεων, καθώς επίσης και όλες τις οργανώσεις ελέγχου του κράτους μέλους. Οι επιστροφές αυτών των ερευνών ήταν πολύ περιορισμένες, οι οποίες παρεμπόδιαν σημαντικά την επιχείρηση αυτής της αξιολόγησης.

Τα αποτελέσματα της ΚΟΑ των φρούτων και λαχανικών σχετικά με την μεταποίηση των εσπεριδοειδών

Αποδοτικότητα της ΚΟΑ σε σχέση με τους γενικούς στόχους της

Η αποδοτικότητα των μέτρων ενίσχυσης για την μεταποίηση εσπεριδοειδών, μετρήθηκε όσον αφορά τους στόχους της και επίσης όσον αφορά τους κύριους στόχους της Συνθήκης της Ρώμης και της ΚΑΠ πριν από τη μεταρρύθμιση του 2003. Εκείνοι οι στόχοι ήταν κυρίως:

- για να εξασφαλίσει τη σταθερότητα της κοινοτικής αγοράς,
- για να εξασφαλίσει ότι οι καταναλωτές έχουν τα ποιοτικά προϊόντα σε λογικές τιμές,
- για να εξασφαλίσει ένα δίκαιο εισόδημα στους παραγωγούς,
- για να διατηρήσει τη δραστηριότητα της παραγωγής/της μεταποίησης και για να εξασφαλίσει μια οικονομική και κοινωνική διάρκεια στις περιοχές, χωρίς καταστροφή του περιβάλλοντος.

Ο στόχος της σταθερότητα

_____ς στην κοινοτική αγορά, που λαμβάνει υπόψη τις υπάρχουσες συνδέσεις μεταξύ της φρέσκιας αγοράς και της μεταποίησης, εξετάστηκε συγχρόνως και στις δύο αλυσίδες αγοράς.

Από άποψη ο όγκος, η ανάλυση έδωσε έμφαση στα ακόλουθα σημεία:

- η ενίσχυση συμβάλλει σημαντικά στη συντήρηση και την ανάπτυξη ο ίδιος του τομέα της μεταποίησης. Αυτή η ενίσχυση είναι ένας καθοριστικός παράγοντας για τον τομέα των φρούτων προοριζόμενων για τον συμπυκνωμένο χυμό, στον οποίο η ενίσχυση αντιπροσωπεύει συχνά περισσότερο από 1/3 της ανταμοιβής παραγωγών. Είναι λιγότερος για τον τομέα του μη συμπυκνωμένου χυμού, ο οποίος παρέχει την καλύτερη ανταμοιβή για τον παραγωγό.
- ο σημαντικός ρόλος που η ενίσχυση διαδραματίζει στη μείωση των αποσυρμένων ποσοτήτων. Αυτές οι αποσυρόμενες ποσότητες μειώθηκαν πραγματικά πολύ σημαντικά κατά τη διάρκεια της περιόδου, επιτυγχάνοντας λιγότερο από 1%

οι όγκοι. Αυτό είναι ένα αποτέλεσμα της παροχής ενίσχυσης, αλλά μπορεί επίσης να αποδοθεί στη αυστηροποίηση του συστήματος απόσυρσης. Εντούτοις, μια μεγάλη μερίδα των φρούτων που παραδίδονται αυτήν την περίοδο στην μεταποίηση δεν θα ήταν επιλέξιμη για τις αποσύρσεις λόγω της ύπαρξης ορίων κατώτερης ποιότητας.

- ο πιο οριακός ρόλος της ενίσχυσης όσον αφορά στη σταθεροποίηση της φρέσκιας αγοράς. Στην πραγματικότητα, η επικάλυψη δύο αγορών σχετικά λίγο. Ο ρόλος σταθεροποίησης οφείλεται κυρίως στην απορροφώντας επεισοδιακή υπερπαραγωγή, παρά από το κανονικό φουρνητρε οι μεταποιητές με τα φρούτα που. Έχουμε υπολογίσει πράγματι που είναι εκεί μεταξύ 'Ο στο 1/5 των παραδόσεων στην αλυσίδα αγοράς μεταποίησης που θα μπορούσε στην πραγματικότητα να επανεγκατασταθεί στη φρέσκια αγορά. Εάν αυτό συνέβη θα μπορούσε να υπάρξει μια αύξηση στον όγκο της φρέσκιας αγοράς περίπου 5 σε 10%, ανάλογα με το έτος, των φρούτων και των κρατών μελών (στα φρούτα χαμηλότερης ποιότητας που πρέπει να ασκήσουν μέτρια επίδραση στις τιμές).
- ο διαφορούμενος ρόλος των κατώτατων ορίων στη ρύθμιση των ποσοτήτων που παρέχονται για την επεξεργασία. Πράγματι, οι χειριστές δεσμεύονται συχνά από τις πολυετείς συμβάσεις που καθορίζουν τις ποσότητες και τις τιμές. Το επίδομα της ενίσχυσης που δραστηριοποιεί πάντα το έτος μετά από την υπέρβαση, είναι ιδιαίτερα αξιοπρόσεχτο όταν επαναλαμβάνεται συχνά κατά τη διάρκεια μιας περιόδου. Στην περίπτωση της αντίθετης κατάστασης, η συμπεριφορά των χειριστών δεν τροποποιείται πάρα πολύ.

Από άποψη ποιότητας, ένας ποιοτικός πίνακας των κατώτατων επιπέδων (ποσοστό κατά **°Brix** ελάχιστο χυμού) έχει καθοριστεί από την ΚΟΑ. Αυτή η αξιολόγηση δείχνει ότι αυτά τα πρότυπα τηρούνται, και ότι οι μεταποιητές χρησιμοποιούν μερικές φορές, από κοινού με τις ΟΠ, τους ποιοτικούς πίνακες που είναι αυστηρότεροι. Παρά αυτά τα πρότυπα, η αξιολόγηση δείχνει ότι η ενίσχυση διαδραματίζει έναν πολύ μικρό ρόλο στη βελτίωση της ποιότητας των προϊόντων. Πράγματι, η ευρωπαϊκή γεωργική παραγωγή εσπεριδοειδών κατευθύνεται κυρίως στη φρέσκια αγορά, και έτσι στις συγκεκριμένες ποιοτικές απαιτήσεις από την. Αυτό το χαρακτηριστικό παρέχει στην ευρωπαϊκή αλυσίδα αγοράς χυμών μια αναπηρία παρά τις αλυσίδες αγοράς ανταγωνιστών από τη Βραζιλία ή τις ΗΠΑ, οι οποίες παράγουν συγκεκριμένα με τις ποικιλίες που αφιερώνονται στην επεξεργασμένη αγορά.

Από άποψη τιμών της πρώτης ύλης, κανένας έλεγχος αυτών των τιμών δεν υπάρχει, και τα στοιχεία που είχαμε δεν μπορούμε να τα θεωρήσουμε ως απολύτως αξιόπιστα. Εντούτοις, δείχνει τις τάσεις που επιβεβαιώνονται από τις έρευνές μας και τις συνεντεύξεις μας. Κατά συνέπεια, πριν από τη μεταρρύθμιση του 1996, όταν εξασφαλίστηκαν οι ελάχιστες τιμές, όλοι οι μεταποιητές έπρεπε να καταβάλουν την ίδια τιμή για τις πρώτες ύλες σε όλη την ΕΕ. Μετά από τη μεταρρύθμιση του 1996:

- για τα πορτοκάλια, οι τιμές αυξήθηκαν στην Ισπανία και Sicilia, ενώ μειώθηκαν αισθητά στην Καλαβρία και την Ελλάδα. Η μεταρρύθμιση του 2000 οδήγησε σε μια άνοδο στην Ελλάδα, η οποία εντούτοις παραμένει σαφώς κάτω από τις τιμές των άλλων κρατών μελών. Ο τύπος χυμού που παράγεται από τους μεταποιητές αυτών των περιοχών συνδέεται άμεσα με αυτές τις τιμές: κατά συνέπεια στην Ισπανία και σε Sicilia, όπου η παραγωγή του χυμού είναι προσανατολισμένη προς τους παστεριωμένους μη συμπυκνωμένους χυμούς, οι τιμές είναι σίγουρα καλύτερες απ' ό, τι στην Ελλάδα και την Καλαβρία όπου οι συμπυκνωμένοι χυμοί (σε άμεσο ανταγωνισμό με τους εισαγόμενους χυμούς) κυριαρχούν,
- για τα λεμόνια, οι τιμές αυξήθηκαν στην Ιταλία και έπεσαν στην Ισπανία και την Ελλάδα. Αφ' ενός, μετά από τη μεταρρύθμιση του 2000, όλες οι τιμές έπεσαν (εκτός από στην Ελλάδα, όπου αυξήθηκαν για να συμφωνήσουν με τις τιμές των άλλων κρατών μελών) οφειλόμενες με την έννοια του ισχυρού διεθνούς ανταγωνισμού,
- για τα γκρέιπφρουτ και satsumas, ο διεθνής ανταγωνισμός έχει οδηγήσει αυτές τις δύο αγορές προς μια πτώση στην ποσότητα και την τιμή.

Οι τιμές αγοράς της πρώτης ύλης για την αλυσίδα αγοράς των μεταποιημένων, έχουν εξελιχθεί έτσι με διαφορετικούς τρόπους, ανάλογα με τις αγορές, στα φρούτα και στο βαθμό διεθνούς ανταγωνισμού.

Για τα φρούτα που προορίζονται για την μεταποίηση, η ενίσχυση αντιπροσωπεύει ακόμα το μεγαλύτερο μέρος της ανταμοιβής των παραγωγών (πάνω από 50% και μερικές φορές περισσότεροι, ανάλογα με τον τύπο φρούτων, τα κράτη μέλη και το έτος), και συμβάλλει έτσι αναντίρρητα στη βελτίωση του εισοδήματος για αυτούς τους παραγωγούς. Λόγω της συμβολής της ενίσχυσης στο εισόδημα των αγροτών, οι μειώσεις ενίσχυσης ως συνέπεια των υπερβάσεων στα κατώτατα όρια μείωσαν σημαντικά το επίπεδο εισοδήματος των παραγωγών κατά τη διάρκεια της περιόδου 1997 - 2001 (μεταξύ 11% και 44% ανάλογα με τον τύπο φρούτων και του έτους). Το 2001, οι μειώσεις ενίσχυσης ήταν πολύ λιγότερο συχνές σε ένα οικονομικό κλίμα όπου η τιμή των πρώτων υλών αυξανόταν συνολικά. Έτσι μπορούμε να καταλήξουμε στο συμπέρασμα ότι κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου, η διατιθέμενη ενίσχυση αντιπροσώπευσε μια σημαντική συμβολή στην αύξηση του εισοδήματος των παραγωγών.

Οι αξίες της φρέσκιας αγοράς είναι πάντα υψηλότερες από εκείνες της μεταποιημένης αγοράς, ακόμη και με τις επιχορηγήσεις που λαμβάνονται υπόψη. Εάν παίρνουμε ως βάση τις στατιστικές από τις αγορές που λείνεται για να είναι «αντιπροσωπευτικοί» της ΕΕ, η τιμή των πορτοκαλιών για τη φρέσκια αγορά αυξανόταν μάλλον (στα τρέχοντα ευρο- ποσοστά) κατά τη διάρκεια της περιόδου. Όσον αφορά στα λεμόνια, αυτό ήταν επίσης η περίπτωση πριν από τη μεταρρύθμιση του 2000, αλλά όχι μετά από το στην Ιταλία και την Ελλάδα, όπου, λόγω του ξένου ανταγωνισμού, οι τιμές ωθήθηκαν κάτω. Αφ' ενός, δείχνουμε ότι οι μεγάλες ποσότητες (πράγματι, πολύ μεγάλες ποσότητες) δεν πωλήθηκαν σε αυτές τις «αντιπροσωπευτικές» αγορές αλλά άμεσα από μεγάλο POs και από τις κεντρικές μονάδες πώλησης και ότι οι «επιστροφής τιμές παραγωγών», σε αυτές τις αγορές, εμφανίστηκαν κατά τη διάρκεια της περιόδου. Εντούτοις, δεδομένου ότι δεν έχει υπάρξει κανένας έλεγχος των τιμών, δεν μπορούμε να είμαστε εντελώς ορισμένο περίπου αυτό το σημείο

Από το ρόλο του ως σταθεροποιητή όγκου, το πρόγραμμα ενίσχυσης ενέργησε ως σταθεροποιητής τιμών για τη φρέσκια αγορά αλλά, όπως είδαμε να προηγηθούμε ξ, αυτό οφειλόταν κυρίως στη δυνατότητά του να απορροφήσει τις υπερβολικές ποσότητες παρά από το κανονικό φουρνιτρε, το οποίο αποτελείται από ταξινομημένα πλειοψηφία φρούτα.

Όσον αφορά το στόχο ότι στον καταναλωτή προσφέρονται τα ποιοτικά προϊόντα σε λογικές τιμές, η αξιολόγηση δείχνει ότι οι τιμές διάθεσης στην κατανάλωση των χυμών εσπεριδοειδών αυξήθηκαν λιγότερο (13 σημεία δεικτών) από εκείνες άλλων τροφίμων. Ο καταναλωτής είναι σε θέση να απολαύσει μια μεγάλη επιλογή χυμών εσπεριδοειδών σε λογικές τιμές και μιας ποιότητας που αντιστοιχεί στις προσδοκίες του επειδή η σειρά των προϊόντων είναι πολύ ευρεία. 90% των χυμών εισάγονται, αλλά οι κατάστημα-έλεγχόι μας σαφώς δείχνουν ότι για τους χυμούς ευρωπαϊκής προέλευσης, η ρουμπρικά στη συσκευασία δεν αφήνει τον καταναλωτή, εκτός από περιστασιακά, να ξέρει ο χυμός από ποια φρούτα προέρχονται .

Το μερίδιο της ενίσχυσης στη λιανική τιμή χυμού είναι περίπου 20%, το οποίο είναι ιδιαίτερο. Εντούτοις, είναι δύσκολο να υπολογίσει εάν αυτή η επιχορήγηση συμβάλλει σε οποιοδήποτε χαμηλώμα των τιμών, επειδή οι τιμές πώλησης καθορίζονται σύμφωνα με τις τιμές των εισαγόμενων χυμών.

Όσον αφορά το στόχο την ανταγωνιστικότητα της αλυσίδας αγοράς, η ανάλυση εξέτασε τις δύο πτυχές της εσωτερικής και εξωτερικής ανταγωνιστικότητας.

- στο εξωτερικό επίπεδο, η ανάλυση δείχνει ότι ο χυμός και τέμνει τους τομείς είναι ιδιαίτερα ανταγωνιστικός. Η ΕΕ που παράγει τον τομέα πάσχει από τις σημαντικές δομικές αναπηρίες που προέρχονται από το γεγονός ότι η Κοινότητα που παράγει τον τομέα χαρακτηρίζεται από τις μικρής κλίμακας αγροτικές μετοχές, οι οποίες είναι σε άμεσο ανταγωνισμό με τα μεγάλα exploitations της Βραζιλίας και των ΗΠΑ. Αυτά τα τελευταία exploitations συνδέονται προς την επεξεργασμένη αγορά και ωφελούνται από τις σημαντικά χαμηλότερες δαπάνες παραγωγής. Η επιλογή των ποικιλιών το καθιστά πιθανό να κάνει 1L του χυμού του °Brix 16 ή 17 με 1.8 κλ 2 κλ των νωπών καρπών (στη Βραζιλία), ενώ στην ΕΕ, 2.5 κλ είναι απαραίτητα για να κάνουν 1L του °Brix 11 έως 13. Επιπλέον, ο βιομηχανικός τομέας των χυμών αυτών των χωρών κυριαρχείται από λίγες πολυεθνικές εταιρίες, οι οποίες βρίσκονται συχνά στη Βραζιλία καθώς επίσης και στις ΗΠΑ. Σε αυτό το πλαίσιο, η ενίσχυση της ΕΕ για την μεταποίηση διαδραματίζει έναν αναμφισβήτητο ρόλο στην υποστήριξη του τομέα εντός της ΕΕ (γεωργικής και βιομηχανικής), ειδικά εκείνοι που παράγουν τους συμπυκνωμένους χυμούς.
- Όσον αφορά τα μέτρα σχετικά με το εμπόριο με τρίτες χώρες, η αξιολόγηση σημειώνει ότι οι εισαγωγές χυμού είναι χαρακτηριστικών που τα είναι κατάλληλα για την εφαρμογή των χαμηλότερων τελωνειακών δασμών, περίπου 12 14% ανάλογα με τον τύπο φρούτων. Από το 2005, οι προνομιακές συμφωνίες έχουν παράσχει στην Αργεντινή τα μέσα τη θέση της στην αγορά χυμού λεμονιών της ΕΕ στον άμεσο ανταγωνισμό με τα προϊόντα της ΕΕ. Επιπλέον, οι κατά την εξαγωγή επιστροφές των χυμών της ΕΕ δεν χρησιμοποιούνται πάρα πολύ, επειδή το επίπεδό τους (μεταξύ 1 και 3% της αξίας χυμού) δεν είναι αρκετά ελκυστικό για τους χειριστές. Τέλος, από το 2004, ο τομέας του τμήματος έχει ωφεληθεί από μια πρόταση προστασίας, η οποία έχει σταθεροποιήσει την κατάσταση έναντι της εισαγωγής των κινεζικών προϊόντων.
- στο εσωτερικό επίπεδο, ο ρόλος της ενίσχυσης στη διατήρηση της αποδοτικότητας των εσπεριδοειδών παρά τις μελετημένες εναλλακτικές συγκομιδές (με το σχέδιο υποστήριξής τους) είναι αδύνατος επειδή η αποδοτικότητα σε επίπεδο δεμάτων είναι ήδη πολύ υψηλότερη.

- όσον αφορά τον τομέα της επεξεργασίας, στην ΕΕ, και η αύξηση στην απαίτηση των χυμών εσπεριδοειδούς και η αύξηση του μεριδίου του χυμού στην κατανάλωση εσπεριδοειδών στην Ευρώπη, έχουν οδηγήσει σε μια γενική άνοδο στην κατανάλωση, υπό τον όρο ότι οι μεταποιητές με ένα ευνοϊκό πλαίσιο απαιτούν από άποψη. Επομένως, εκτός από τα λεμόνια που υπόκεινται στον ισχυρό ξένο ανταγωνισμό, κάποιος σημειώνει μια γενική τάση στην αύξηση στις ποσότητες που υποβάλλονται σε επεξεργασία κατά τη διάρκεια της περιόδου. Μετά από τη μεταρρύθμιση του 1996, οι μεταποιητές ρύθμισαν προφανώς τις τιμές τους στις αγορές τους. Στην αγορά χυμού από πορτοκάλι παραδείγματος χάριν, μόνο εκείνοι που προσανατολίστηκαν προς το μη συμπυκνωμένο χυμό θα μπορούσαν να πληρώσουν τους παραγωγούς και να παραμείνουν ανταγωνιστικοί παρά τις εισαγωγές. Εκείνοι που παρέμειναν στη συμπυκνωμένη αγορά χυμού σε ανταγωνισμό με τους βραζιλιάνους χυμούς, χαμήλωσαν συστηματικά την τιμή αγοράς τους. Το ποσοστό του υποκαταστήματος που αποτελεί τις τιμές των βιομηχανικών προϊόντων μπορεί να υπολογιστεί κατά περίπου 36% σε 38% στην Ισπανία, 41% 46% στην Ελλάδα και 34% 49% στην Ιταλία. Εντούτοις, οι τιμές των προϊόντων, όσο το δυνατόν περισσότερο, ευθυγραμμίζονται στις τιμές των εισαγόμενων προϊόντων που εξουσιάζουν την αγορά.

Πρίν εκφράζει μια κρίση αξιολόγησης για το στόχο ένα δίκαιο εισόδημα για τους παραγωγούς εσπεριδοειδών είναι σημαντικό να υπενθυμιστεί ότι το εισόδημά τους αποτελείται κατά ένα μεγάλο μέρος από την πώληση των νωπών καρπών (οι τιμές που είναι σημαντικά υψηλότερες απ'ό, τι για εκείνους των μεταποιημένων φρούτων και αντιπροσωπεύουν κατά μέσον όρο Ύ των όγκων που πωλούνται) και ότι οι οικονομικές παρατηρήσεις που γίνονται εδώ, απεικονίζουν την κατάσταση της καλλιέργειας εσπεριδοειδών γενικά.

Οι αναλύσεις που πραγματοποιούνται βάσει των στατιστικών στοιχείων FADN το καθιστούν πιθανό να αξιολογήσουν ότι η ενίσχυση επεξεργασίας, αποτελεί αδιαφιλονίκητα μέσα την αποδοτικότητα του εσπεριδοειδούς μετοχές. Από τους θεωρητικούς υπολογισμούς βασισμένους στις χαρακτηριστικές αγροτικές μετοχές, μπορούμε να καταδείξουμε ότι το σύστημα της υποστήριξης έχει μια ορατή επίδραση στο εισόδημα των μέσων exploitations και αυτό:

- Οι ιταλοί παραγωγοί ειδικευμένοι στα εσπεριδοειδή, εξαρτώνται ιδιαίτερα από αυτήν την υποστήριξη, με ένα μέσο μερίδιο της ενίσχυσης στην προστιθέμενη αξία αγροτικής εκμετάλλευσης ανά εκτάριο κατά τη διάρκεια της περιόδου 24% για τα πορτοκάλια και 32% για τα λεμόνια. Είναι η ίδια κατάσταση για τους έλληνες παραγωγούς πορτοκαλιών, με ένα μέσο μερίδιο 24%. Για αυτά τα δύο κράτη μέλη το ένα σαφώς βλέπει την εξάρτηση των παραγωγών σε αυτήν την υποστήριξη για το εισόδημά τους.
- οι παραγωγοί που εξαρτώνται ο πίο ελάχιστα από την ενίσχυση ως πηγή εισοδήματος είναι οι ισπανοί. Για τα πορτοκάλια, το μέσο μερίδιό τους της ενίσχυσης στην προστιθέμενη αξία αγροτικής εκμετάλλευσης ανά εκτάριο κατά τη διάρκεια της περιόδου ήταν 14% (για τα λεμόνια δεν έχουμε τα ικανοποιητικά στοιχεία που ολοκληρώνουν). Αυτό επιβεβαιώνει τον προσανατολισμό των ισπανικών οπωρώνων προς τη φρέσκια αγορά.

Σε ορισμένες περιοχές, για την αγροτική εκμετάλλευση που αφιερώνεται στην επεξεργασία, η ενίσχυση μπορεί να αποτελέσει το μεγαλύτερο μέρος του εισοδήματός τους και να φθάσει σε πολύ υψηλά επίπεδα, το οποίο δεν αντιστοιχεί με κάθε τρόπο στους αρχικούς στόχους του προγράμματος ενίσχυσης μετασχηματισμού. Κατά συνέπεια, οι αγροτικές σχετικές μετοχές λειτουργούν σχεδόν αποκλειστικά βάσει της ενίσχυσης, η οποία δεν είναι οικονομικά βιώσιμη.

Όσον αφορά το στόχο της διατήρησης η δραστηριότητα της παραγωγής/της χυμοποιίας και της εξασφάλισης οικονομικής, κοινωνικής και περιβαλλοντικής ικανότητας υποστήριξης στις περιοχές, μια σημειώνει ότι η επίδραση της ενίσχυσης μπορεί να προσδιοριστεί με δύο διαφορετικούς τρόπους ανάλογα με τις περιοχές και τους οπωρώνες. Αυτή η επίδραση είναι εντούτοις πολύ δύσκολο να αξιολογηθεί σε περιφερειακό επίπεδο επειδή η επιδοτούμενη παραγωγή αντιπροσωπεύει μόνο ένα μέρος, μερικές φορές ένα μικρό μέρος, των επιλεγμένων όγκων, και επειδή η ενίσχυση στη μεταποίηση αποτελεί μόνο 1 σε 2% του συνολικού ποσού **γεωργικών υποκαταστημάτων**. Είναι έτσι μόνο ποιοτικά ότι μπορούμε να αξιολογήσουμε τα αποτελέσματα αυτής της ενίσχυσης στις περιφερειακές οικονομίες

Αυτά τα αποτελέσματα μπορούν να διαιρεθούν σε δύο κύριες κατηγορίες:

- περιοχές όπου ο αντίκτυπος της ενίσχυσης στην περιφερειακή οικονομία δεν είναι πολύ σημαντικός. Αυτές είναι, κυρίως, περιοχές όπου κυριαρχεί το νωπό προϊόν και πού ο χυμός συνδέεται προς τα μη συμπυκνωμένο χυμό. Σε αυτές τις περιοχές, όπως η Μουρκία, Ανδαλουσία και Σικελία, η ενίσχυση ασκούν λίγη επίδραση στην οικονομική δυναμική (περισσότερο στη Σικελία απ'ό, τι στις άλλες περιοχές),
- οι περιοχές όπου ο αντίκτυπος της ενίσχυσης στην περιφερειακή οικονομία είναι σημαντικός μπορούν να διαιρεθούν σε δύο ομάδες:
  - . εκεί όπου η ενίσχυση επιτρέπει τη διατήρηση και/ή την ανάπτυξη μεγάλου όγκου συμπυκνωμένου χυμού, μικρότερη διάθεση στην νωπή κατανάλωση όπως συμβαίνει στην Καλαβρία και στην Ελλάδα.

- περιοχή της Valencia όπου η επίδραση της ενίσχυσης είχε σημαντική επίδραση επειδή ο όγκος της εσπεριδοκαλλιέργειας στην γεωργία της περιφέρειας προσθέτει αξία 64% . Επιπλέον οι παραγωγοί και οι βιομηχανίες της περιοχής δεν έχουν ανάγκη την ενίσχυση γιατί δεν παράγουν συμπυκνωμένο χυμό. Η επίδραση γίνεται μεγαλύτερη όσο οι περιοχές είναι οικονομικά ευαίσθητες και ταξινομημένες στο στόχο 1 (με χαμηλό GNP/κάτοικο, υψηλό ποσοστό ανεργίας και συνδεδεμένες με την γεωργία)

Τελικά, η ενίσχυση στη μεταποίηση δεν τροποποιεί τις περιβαλλοντικές επιδράσεις της εσπεριδοκαλλιέργειας γιατί ο προσανατολισμός της παραγωγής είναι το νωπό προϊόν. Η κυριότερη έμμεση επίδραση της ενίσχυσης στο περιβάλλον είναι η μείωση των αποσύρσεων. Η παραγωγή που χυμοποιείται ετησίως και που θα οδηγείτο στην απόσυρση είναι πράγματι μεγάλη (περίπου 500000 τον). Αν αυτή η ποσότητα οδηγείτο τελικά στην απόσυρση θα προκαλούσε περιβαλλοντική ζημιά η οποία θα εξαρτιόταν από τη μέθοδο απόσυρσης.

Η αποδοτικότητα και η διάρκεια της ενίσχυσης μεταποίησης

Δεν μπορούμε να καθορίσουμε το επίπεδο του διαχειριστικού κόστους του «σχήματος» με τους χυμοποιούς γιατί δεν υπάρχουν επαρκείς απαντήσεις στις έρευνές μας από τις ΟΠ και τους χυμοποιούς. Επιπλέον οι ποσοτικοποιημένες πληροφορίες από τους οργανισμούς ελέγχου ήταν ανεπαρκείς για να γενικευτούν.

Τέλος, το γεγονός να διατηρηθεί αυτό το εργαλείο ενίσχυσης, ενώ πολλοί άλλοι τομείς έχουν αποσυνδεθεί ήδη, δείχνει μια ορισμένη ασυναρτησία αυτού του μέτρου όσον αφορά τους στόχους της νέας ΚΑΠ.

Πιθανές συνέπειες της αποσύνδεσης

Είναι γεγονός ότι μπορούμε να μελετήσουμε τις πιθανές επιπτώσεις της αποσύνδεσης βασιζόμενοι σε απαντήσεις σε ερωτήσεις αξιολόγησης και σε ένα απλό σχέδιο πιθανών επιπτώσεων από τη μετάβαση στο καθεστώς της αποσύνδεσης. Αυτή η μέθοδος παρουσιάζει εμφανείς περιορισμούς και κυρίως σε σχέση με τη συμπεριφορά των «παιχτών». Άρα τα συμπεράσματα θα πρέπει να διαβαστούν λαμβάνοντας υπόψη αυτές τις επιφυλάξεις

· Οι απαντήσεις στις ερωτήσεις αξιολόγησης εφιστούν την προσοχή στα διαστρεβλωμένα αποτελέσματα του τρέχοντος καθεστώτος ενίσχυσης έναντι μιας κατάστασης ελεύθερης αγοράς χωρίς οποιαδήποτε ενίσχυση. Αυτά τα αποτελέσματα αφορούν και τους μεμονωμένους παραγωγούς και τους χυμοποιούς, και στις ζώνες όπου αυτή η δραστηριότητα είναι σημαντική, αφορούν ακόμη και την περιφερειακή ανάπτυξη.

Η μετάβαση στην αποσύνδεση δεν θα οδηγούσε σε διαστρεβλωμένα αποτελέσματα. Εντούτοις, αυτό το μέτρο που ήταν σε λειτουργία για σχεδόν 30 έτη, η απότομη λήξη της θα προκαλούσε πολλούς αγροτικές εκμεταλλεύσεις και μη ανταγωνιστικούς χυμοποιούς να κλείσουν, παραμένοντας οι πιο κερδοφόρες. Σαφώς, μερικά παρεμβατικά μέτρα θα ήταν απαραίτητα για να περιορίσουν τα αποτελέσματα της μετάβασης από την άποψη, της απώλειας εργασίας στη βιομηχανία , γεωργική ανακατανομή ????, κ.λπ.